

СТАНОВИЩЕ

от доцент, доктор Петър Георгиев Димитров
доцент в Институт за перспективни изследвания за отбраната на Военна академия „Г. С. Раковски“, член на научното жури съгласно заповед № Р 33/2608 от 14.06.2018 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **„професор“**
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по **област на висше образование** „Социални, стопански и правни науки“,
професионално направление „Политически науки (Теория на международните отношения)“.

В конкурса за „професор“, обявен в Държавен вестник, бр. 33 от 17. 04. 2018.г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра „Политически науки“ към факултет „Икономически и социални науки“, като кандидат участва доцент д. н. Румен Иванов Кънчев, ръководител на катедра „Политически науки“ към факултет „Икономически и социални науки“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Доцент Кънчев е единствен кандидат в конкурса.

Представеният от доцент Румен Кънчев комплект материали на хартиен носител и в електронен формат е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи:

- Автобиография по европейски формат;
- Списък на научните трудове;
- Справка за спазване на специфичните изисквания на факултет „Икономически и социални науки“ към Пловдивския университет;
- Анотации на основните научни трудове. Включена е и самооценка на приносите;
- Стратегическото съперничество в началото на 21 век. Издателска къща „Св. Иван Рилски“, МГУ. София, 2018 г., 404 с. – основна монография на автора на книжно тяло
- Други документи.

Кандидатът е приложил списък на по-важните научни трудове и разработки - общо 43 научни труда, от които: 6 (шест) монографии, 7 (седем) встъпителни студии или отделни глави в колективни трудове, 5 (пет) студии, 13 (тринадесет) статии в академичния печат, 12 (дванадесет)

статии в периодичния печат и едно интервю с професор Збигнев Бжежински.

Доцент Румен Кънчев притежава забележителна творческа и управленска биография. Работи като научен сътрудник и доцент в БАН. Впоследствие работи като началник на управление в Министерството на отбраната, главен съветник на председателя на Народното събрание, заместник – министър на отбраната, съветник по сигурността и отбраната на министър - председателя. Преминава на академична дейност в НБУ и впоследствие в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, където работи и понастоящем като ръководител на катедра „Политически науки“. Румен Кънчев има специализации в Колежа на НАТО в Рим, в Центъра за стратегически и международни изследвания по програмата Фулбрайт в курса на професор Збигнев Бжежински по „Глобална сигурност и геостратегия“, в Института за европейска сигурност в Париж. През 2016 г. защитава дисертация за присвояване на научна степен „доктор на науките“. Доцент Румен Кънчев владее и ползва отлично английски и руски езици и си служи свободно с френски език.

За участие в конкурса за академичната длъжност „професор“ кандидатът представя подбран списък от научни трудове, както следва: две монографии, три студии и две статии. От представените публикации една от студиите е на английски език. Всичките представени материали се приемат за рецензия.

Основните научни интереси, отразени в представените публикации, са свързани основно с проблемните области в международните отношения в съвременния свят и в частност в отношенията между глобалните геополитически играчи в контекста на борбата за надмощие чрез стратегическите ядрени сили, както и системите за противоракетна отбрана за техния контрол и евентуално отразяване. Други научни интереси кандидатът регистрира с фокусирането на научната си дейност върху съвременните геополитически сътресения – анексията на Крим от Русия, повишаване на международното напрежение на Корейския полуостров, както и двустранните отношения между Русия и САЩ. Много характерен елемент в творчеството на кандидата е еволюцията в неговите изследвания, които преминават през различните етапи на геополитическо противопоставяне на най-големите геополитически играчи (САЩ и Русия) в контекста на двуполярния модел в периода на блоковото противопоставяне, през монополярния модел в периода след разрушаването на блоковата система и генезиса на един много по-сложен

свят в съвременни условия, където авторът очертава триполярен глобален свят.

От съществено значение за конкурса е най-новата монография на доцент Кънчев: **„Стратегическото съперничество в началото на 21 век“**, ISBN 978-954-353-369-6, Минно - геоложки университет, София, 2018 г. Тази монография се явява като апогей в творчеството на автора, породило нови радикални идеи в предходната му монография **„Стратегическата стабилност“**, анализирани и доразвити в дисертацията му за придобиване на научна степен „доктор на науките“ и систематизирани и фокусирани в настоящия научен труд. В него доцент Кънчев анализира стратегическото противоборство и обосновава някои тези, които ще характеризират глобалната геополитика в обозримото бъдеще. На първо място се доказва хипотетичната парадигма на триполярния свят с три основни геополитически играча (САЩ, Русия и Китай). Не е изпуснат от анализа и ЕС, но, според автора, съществува голяма вероятност за ЕС в поставянето на акцента на европейската политика върху икономическите фактори на мощта, съюзът по-скоро може да се оформи като регионална сила в геополитически план с упование на мощта на САЩ във военно отношение. Другата фундаментална теза на автора е, че в обозримото бъдеще в международните отношения ще преобладава влиянието на силовия компонент, който се основава най-вече в надпреварата за развитието на ядрените арсенали на основните геополитически играчи. Основен акцент в изследването се посвещава на системите за ПРО на САЩ и Русия. Тенденцията към мултиполярност на системата за международни отношения ще се трасира най-вече от двете глобални суперсили (САЩ и Русия), докато стремежът на Китай ще бъде доминация в световната икономика. Като основна теза в монографията авторът поддържа постулата, че стратегическото съперничество между трите суперсили генерира нов световен ред, който ще изисква и нови решения на системата на международните отношения. На мен специално много силно впечатление ми направи изложената теза в монографията в американско-руският проект **„Щит и меч“**, в който е заложена конструктивистката идея за поэтапно пълно унищожение на ядрените оръжия.

Монографията **„Стратегическата стабилност“** (София 2014 г., 276 стр.) по мое мнение е крайъгълен камък в творчеството на кандидата и начало на еволюцията в неговите изследвания за използването на военната сила в съвременните международни отношения, едновременно като

средство за налагане на собствените геополитическите амбиции и сдържане тези на опонента. В монографията авторът излага историческата ретроспекция на сравнително краткия период на стратегически консенсус за контрола върху ядрените оръжия в периода на Студената война и инициерирането на нов етап в надпреварата през 21-ви век с развърщането на системите за ПРО на САЩ и Русия. Авторът извършва задълбочен преглед на ядрените сили и системите за ПРО на двете страни и политиката, която те водят като функция от това състояние. Доцент Кънчев формулира тезата, че внедряването на нови системи за ПРО от двете страни ще изменят разбиранията за “ядреното сдържане” (nuclear deterrence), а бих добавил и за парадигмата за “неизбежното взаимно унищожение” (mutually assured destruction). В тази връзка в заключението си авторът се фокусира върху два вероятни сценария: 1. Че Русия постепенно ще компенсират изоставането си в изграждането на модерна система за ПРО и балансът на силите ще бъде възстановен и 2. В случай, че Русия не успее да догони САЩ в системите за ПРО е много вероятно тя да заложи към ускорена модернизация на ядрените си арсенали, което неминуемо ще доведе до нова надпревара във въоръжаването и конфронтация между двете велики сили. Като следствие на този задълбочен стратегически анализ се прави извод, че „през следващото десетилетие човечеството едва ли би могло да разчита на нещо повече от един бавно ескалиращ стратегически и ценностен скептицизъм“.

В две от студиите и една от статиите, предложени за рецензия доцент Кънчев анализира значителното влошаване на системата на международните отношения с едностранния акт на Русия по анексирането на Крим и стратегическите последици за света от този акт. Според автора Русия може да излезе от международната изолация посредством подобряване на отношенията на Москва с европейските либерални демокрации. В една от студиите си доцент Кънчев прави оценка на американско - руските двустранни отношения, като отчита, че и двете страни са пропуснали благоприятния период след края на Студената война да сближат позициите си и да развият едно по-ползотворно партньорство, а вместо това под влиянието на грешни илюзии са раздалечили позициите си и са поели по пътя на стратегическото съперничество.

Доцент Кънчев разглежда и севернокорейската ядрена програма в една от статиите си, като формулира стратегически прогнози за последиците за региона от интензифицирането на усилията на КНДР за придобиване на ядрено оръжие.

Представените материали показват високата научна и научно приложна значимост на цялостното творчество на автора, като те имат характер на обогатяване на знанието в съвременната политология. Авторът е извършил изследвания в една много специфична и същевременно стратегически значима област в проблематиката на бъдещето на човечеството, а именно опасността от изостряне на противопоставянето между основните геополитически играчи и ескалацията му в ядрен конфликт с пагубни последици не само за тях, а за цялото човечество. Запознаването с предоставените материали и идеите на автора доказва, че тези разработки са негови оригинални идеи и той работи в една уникална за научните изследвания област.

Като се имат предвид предоставените от автора материали за рецензия и цялостното му научно творчество, от което лично съм изключително впечатлен, смятам, че той надхвърля многократно изискванията на наукометричните показатели за академичната длъжност „професор“, упоменати в регламентиращите документи.

Част от монографиите на доц. д.н. Р. Кънчев са закупени от водещи световни библиотеки и изследователски центрове като: Library of Congress (Библиотеката на Конгреса на САЩ), University of Seattle, WA (Сиатълски университет), Political Science and Politics, USA (Peer Reviewed Journal)- Асоциация за политически науки на САЩ. В тези институции са и цитиранията на автора.

В допълнение бих желал да посоча, че доцент Румен Кънчев е уважаван от колегите си и студентите преподавател и учен. Той е широко известен сред българските медии и редовно е канен от тях за компетентни мнения по най-острите проблеми в международните отношения, както и други глобални проблеми.

Познавам доцент Румен Кънчев от 1997 г. като почтен и принципен ръководител, способен да изгражда отлични екипи за оперативна и международна дейност. Доцент Кънчев е работохолик с огромни познания в геополитиката и обещаващи ресурси за бъдещи научни изследвания в тази област.

Нямам критични бележки към приложените за рецензия материали. Смятам, че в едни бъдещи изследвания авторът би могъл да разшири обектите и предметите на изследванията като освен основните геополитически играчи приобщи и центробежните групирания около тях, както и новосъздавани неформални формирания в геополитически

аспект като БРИКС, Шанхайската група и други подобни, които според мен ще оказват значимо влияние в бъдещото геополитическо статукво.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултет „Икономически и социални науки“ за избор на доцент д. н. Румен Иванов Кънчев на академичната длъжност „професор“ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление „Политически науки (Теория на международните отношения)“.

23.07.2018 г..

Изготвил становището:

.....

(Доцент д-р Петър Димитров)